

MARIBORSKI VEČERNIK

„JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Vojska jugoslovenskih nacionalistov se zbira

Sestanek in deklaracija prvobornikov jugoslovenske misli na Pohorju — V komunikatu je jasno in odločno začrtano stališče jugoslovenskih nacionalistov do vseh glavnih notranjepolitičnih vprašanj — Hrvatsko vprašanje se more pravilno rešiti samo v okviru jugoslovenske politike — Odločno proti odkriti ali prikriti obnovi starostrankarskega sistema

Povodom prijateljskega izleta na Pohorje so se v planinskem domu mariborskega župana g. dr. Lipolda sestali te dni ugledni poborniki jugoslovenske misli, med njimi številni senatorji in narodni poslanci iz savske, primorske in dravske banovine. Poleg drugih so bili navzoči zg. zamenika kraljevskih namestnikov Jovan Banjanin in dr. Peter Zec, podpredsednika senata dr. Plojč, bivši ministri dr. Albert Kramer, dr. Svetislav Popović in dr. Grga Andjelinovič, drž. narodni poslanci inž. Horvat, dr. Milenko Marković, dr. Nikola Sokolović, Dušan Ivančević, Ivan Prekoršek, Manfred Paštrovič, Jovo Cvetič, Avgust Lukačič, Risto Grdlič in drugi. Nazoč je bil tudi znani nacionalni delavec in član medvojnega Jugoslovenskega odbora Rudolfi Glunto iz Kotora. Skupno se je sestalo okrog 30 javnih delavcev.

V intimnih razgovorih so udeleženci sestanka pod predsedstvom dr. Kramerja razpravljali o političnem položaju in o dolžnostih, ki jih današnja težka doba nalaga jugoslovenskim nacionalistom. Rezultat razgovorov je preciziran v posebnem komunikatu, ki je bil danes izročen javnosti. Komunikat se glasi:

Zavedajoč se odgovornosti, ki jo ima do naroda in svojih somišljenikov, se je zbrala na predhodni sestanek dne 19.

in 20. avgusta t. l. na Pohorju skupina političnih osebnosti iz dravske, savske in primorske banovine in je v prijateljskem krogu pretresla politični položaj, ki je na stal v državi po petomajskih volitvah. V teku razgovora se je enodušno ugotovilo, da so politične in gospodarske prilike v narodu, zlasti pa one na kmetih, težke in da zahtevajo, da se brez odlaganja prične z njihovo ureditvijo.

V skladu z zgodovinskim razvojem jugoslovenske misli in dosledni svojima dosedanjemu predvojnemu vojnemu in povojnemu delovanju, so bili vsi prisotni enodušnega mišljenja, da tvori edini izhod iz te politične in gospodarske krize izvajanje čiste in iskrene jugoslovenske politike, kakršno je kot osnovo vsega na šega narodnega in državnega življenja proglasil kralj Ujedinitelj.

Srbi, Hrvati in Slovenci so v etničnem oziru en narod in v skladu s tem more edino prava jugoslovenska misel biti soliden temelj za napredek in razvoj države. Narodno edinstvo je čuvstvo notranje, po usodi povzročene povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev in prepričanje, da tvorimo vsi eno ednico, katere niti eden del ne bi mogel živeti svobodno in neodvisno življenje ter izven te celine razvijati svojih kulturnih in gospodarskih sposobnosti. Sa-

mo v edinstvu nacije imajo poedini deli naroda možnost, da razvijajo svoje posebne kulturne tekovine in očuvajo svoje tradicije, povezujoč jih s tradicijami narodne celote.

Jugosloveni kot narod se morejo razvijati samo v unitaristični državi. Nosilec državnosti je ves naš narod, t. j. Srbi, Hrvati in Slovenci kot ena politična ednica, zbrana okrog svojega kralja. Praktično to zahteva, da se na eni strani državna politika ne sme in ne more voditi pod pretežnim vplivom samo enega dela naroda, a na drugi strani, da se ne more noben del naroda otresti obveznosti, ki jih ima napram celoti. Vprašanja, ki nimajo izrazito splošno-državne značaja, se morajo reševati po pokrajinah (regionalno), uveljavljajoč pri tem do skrajnih meja načelo dekoncentracije oblasti in decentralizacije uprave v banovinah z izgrajeno in finančno zasigurno samoupravo.

Razmere v gotovih delih našega naroda in v neklih pokrajinah naše države zahtevajo posebno pozornost tako države, kakor tudi narodne celote. Tako zahteva interes države in naroda, da se skupina vprašanj, ki so znana pod nazivom »hrvatsko vprašanje«, čim prej reši. Vsak poskus, da se ta problem reši v

skladu s splošno narodnimi in državnimi interesi in naj prihaja od katerekoli strani, bodo jugoslovenski nacionalisti vestno in nesebično podpirali. Pri tem pa trdno verujejo, da se more problem pravilno rešiti samo v okviru jugoslovenske politike in v skladu z načelom narodnega in državnega edinstva. Samo v resničnem jugoslovenstvu in v unitaristično urejeni državi je mogoča polna in prava ravnopravnost vseh delov naroda in vseh pokrajin države.

Metode dela, s katerim naj se doseže urejene razmere v državi, niso načelno vprašanje, nego vprašanje praktične dnevne politike. Jugoslovenski nacionalisti smatrajo, da je v to svrhu v vsakem primeru potrebno sodelovanje vsega naroda kot celote. Dosledno temu odklanjajo na eni strani politično delo na temelju odkrite ali prikriti obnove starostrankarskega sistema, kakor se na drugi strani zavarujejo proti terorističnim metodam, naj prihajajo s katerekoli strani.

Da ta načela in politika, ki jo mi zastopamo, pridejo do izraza, je potrebno, da se vsi oni, ki žele sodelovati v okviru te politike, brez razlike plemena, vere in stanu zbero v enotno jugoslovensko nacionalno fronto.

Casus belli...

ITALIJANSKI GENERALNI KONZUL V ADDIS ABEBI USTRELJEN. — VELIKI ABESINSKI KRONSKI SVET SE POSVETUJE. — MOBILIZACIJA ABESINSKE VOJSKE.

PARIZ, 22. avgusta. Včeraj popoldne italijanskega generalnega konzula grofa Abesinij je velikansko razburjenje. V tej cesarski palači v Addis Abebi se je takoj sestal veliki kronski svet pod cesarjevim predsedstvom. Po celonočni razpravi se je napravil sklep, da se izvrši mobilizacija vseh abesinskih vojnih obveznikov. Pričakovati je v vsakem trenutku napovedi vojne.

Italijanska letala nad gibraltarsko ožino

NERVOZNOST V ŠPANIJI. — VOJAŠKI UKREPI ŠPANSKE VLADE.

MADRID, 22. avgusta. »Havas« javlja iz Cadixa: V nekaterih garnizijah Andaluzije so dobile čete povelje, da so pripravljene. Zdi se, da bodo pojačane garnizije v Sanrocu, Algesirasu in Tarifi, ki so glavne točke vzdolž Gibraltarske ožine. Ti ukrepi so bili izdani zgolj zato, ker hoče Španija v slučaju morebitne italijansko-abesinske vojne na vsak način ohraniti strogo nevtralnost.

MADRID, 22. avgusta. DNB javlja, da so ukrepi, ki jih je španska vlada izdala radi osiguranja španske nevtralnosti, vse-kakor v zvezi s pojavom dveh italijanskih hidroavijonov na Reu Tarifi (na obali Gibraltarske ožine). Poveljnika ita-

lijanskih hidroavijonov sta izjavila, da sta krožila nad Gibraltarsko ožino zato, da nadzorujeta in ščitita italijanski municijski transport. Tajava je izzvala v španskih vojaških in pomorskih krogih veliko ogorčenje. Poleg javljenih ukrepov v gibraltarski ožini je bil poveljnik garnizij na Balearskih otokih nujno poklican v Madrid, da referira ministru vojske in mornarice. Španski notranji minister je izjavil novinarjem, da cenzura radi tega ni pustila takoj objaviti vesti iz Cadixa o italijanskih hidroplanih, da se ne bi izzvala še večja vznemirjenost.

SCHACHT IN GÖBBELS STA SI V LASEH.

PARIZ, 22. avgusta. Skoraj ves francoski tisk priobčuje poročila iz Berlina o sporu, ki je izbruhnil med dr. Schachtom, ekonomskim diktatorjem Nemčije, in dr. Göbbelsom, ministrom za propagando. Kakor je znano, je imel dr. Schacht v Königsbergu govor, v katerem je žigosal nemško gospodarsko politiko.

Dr. Göbbels, kot minister za propagando in dejanski diktator nemškega tiska, je vsem nemškim listom prepovedal priobčiti govor dr. Schachta in so smeli listi prinesti le zadevni uradni komunikate. Pariški tisk smatra in pričakuje, da bo moral odstopiti ali dr. Schacht ali pa dr. Göbbels. Vprašanje je le, kaj bo v tem sporu ukrenil Hitler.

ALI SME ANGLIJA ZAPRETI SUEŠKI PREKOP?

PARIZ, 22. avgusta. Ves popoldanski in večerni francoski tisk apelira na Anglijo, naj bo s svojimi odločbami ob pri-liki današnje izredne vladine seje čim zmernejši. Izgleda, da so apeli francoskega tiska, naročeni iz najmerodajnejšega mesta. Posebno se opozarja Anglija na njeno držanje napram Nemčiji, ko je le-ta kršila mirovne pogodbe. Prav tako se naglašja, da gospodarske sankcije proti Italiji ne bi imele nobenega smisla, ker koncem koncev Italija lahko kupuje angleško blago tudi v nevtralnih državah.

PARIZ, 22. avgusta. Tukajšnji politični krogi se mnogo bavijo z vprašanjem Sueškega prekopa, odnosno z vprašanjem, ali Anglija lahko zapre Sueški prekop za tuje ladje. Naglašja se, da statut

Sueškega prekopa izvira iz leta 1888. in je tudi v versajlski mirovni pogodbi ponovno potrjeno, da je lastnik prekopa Egipt in ne Anglija, vsaj do leta 1966. Družba Sueški prekop ni angleška, marveč egipčanska družba, pri kateri je namenečenih deset angleških, 21 francoskih in eden inozemski ravnatelj. Angleška vlada ima od vseh 300 tisoč delnic le 353 tisoč. Anglija nima nobene pravice prisiliti Egipta, da bi se izdali kakšni odloki v vprašanju Sueškega prekopa.

MONAKOVSKI KNEZ NE MORE VEČ PLAČEVATI SVOJIM GARDISTOV.

MONACO, 22. avgusta. Monakovski knez, čigar dohodki so znatno padli zaradi manjšega dobitka kasina v Monte Carlu, je odpovedal 66 mož broječi gardi na tri mesece. Člani te garde so se sedaj korporativno odločili ponuditi svojo službo Negusu Abesinije.

Notranja politika

Ne marajo v JRZ

BEOGRAD, 22. avgusta. Včeraj popoldne so prejeli udeleženci konference, ki je bila dopoldne v senatu, naslednje obvestilo: »Konferenco, ki se je vršila danes od 10. do 12. v prostorih narodnega kluba senata, je sklical minister za socialno politiko in narodno zdravje Preca. Na konferenci so sodelovali vsi oni, ki so bili poklicani, razen dveh. Po obraziložitvi in razpravljanju o politični situaciji se je napravil sklep, da se odkloni poziv za vstop v JRZ.«

PO HRVATSKEM PRODAJAJO MAČKOVE PODOBICE.

ZAGREB, 22. avgusta. V zadnjem času so pričeli razni ljudje razpečevati

znake s sliko in reliefom dr. Mačka, ki so pri prodaji poudarjali, da gre čisti dobiček v strankarske svrhe. Iz okolice dr. Mačka pa baje izjavljajo, da to ne odgovarja resnici.

NACIONALISTIČNO GIBANJE V RAZMAHU.

SARAJEVO, 21. avgusta. Senator Atanasije Šola, narodni poslanec Ivan Božić, predsednik Neodvisnega kluba jugoslovenskih nacionalnih poslancev, in sarajevski poslanec Jovan Zagorac so pokrenili akcijo za organizacijo jugoslovenske nacionalne fronte v drinski banovini. Sestavljen je odbor, v katerem so mnogi ugledni Srbi in Hrvati iz banovine.

Trije k življenju obujeni

Tretji dan Markucijevega monstre procesa — Priče razbremenjujejo oba Markucija in Zemljiča ter istočasno spodbijajo obremenilne izpovedbe S. Gečeka, Lize Kovačičeve in Franca Role — Danes zaključek obravnave — Izpod vešal skozi dosmrtno ječo v zlato svobodo — Oba Markucija in Zemljič oproščeni

Zasliševanje Lizinega moža.

Lizin mož, Joža Kovačič, je vztrajal pri svojih izpovedbah, ki jih je dal na glavni porotni razpravi pred desetimi leti.

Predsednik: »Povejte nam, kako je bilo, ko sta se srečala z Jožefom Markucijem na cesti. Takrat je prišel Jožef Markuci iz lenarškega zaporu in kaj vam je takrat rekel?«

Kovačič: »Srečala sva se na nekem mostu. Markuci se je odpravljaj na delo in je imel v roki palico. S palico me je ošvrknil in me nahnulil, kako sem mogel pričati zoper njega, da bi bil on soudeležen pri umoru.«

Predsednik: »Kaj pa ste vi rekli na to? Ali mu niste zagrozili, da ga boste spravili v luknjo, da bo črn.«

Kovačič: »Tega se ne spominjam.«

Nato je senat natančno po knjigah ugotovil, kedaj je Jože Kovačič, ki je bil Fišerjev gonjač, gnal živino v Maribor. Velejeve knjige točno izkazujejo, da je prignal Joža Kovačič nekaj glav živine k mesarju Veleju isto soboto pred kritičnim torkom, ko so našli mrtvega v gozdu. Joža Kovačič je sicer skušal trditi, da je bilo to v ponedeljek pred tistim torkom, vendar tega ni mogel dokazati.

Predsednik miri zagovornika in drž. pravdnika.

Dr. Komavli: »Prosim, naj se točno ugotovi, kedaj je gnal Joža Kovačič Fišerjevo živino v Maribor. Ali je bilo to v soboto ali v ponedeljek. To je silno važno.«

Državni tožilec: »To ni važno. To vse je že bilo ugotovljeno na glavni razpravi pred desetimi leti.«

Med dr. Komavlijem in drž. pravdnikom je nastalo nesoglasje, ker je zagovornik dr. Komavli vztrajal na tem, da je ta ugotovitev silno važna in da se prav zaradi nejasnosti v datumih nadaljuje proces že deset let. Predsednik je moral prekiniti njuno debato.

Sledilo je nato zasliševanje priče Janca Vrečarja, ki pa ga je zapisnikar samo prečital. Vrečarju je namreč Liza pripovedovala nekaj o Zemljiču. Na predsednikovo vprašanje je Liza potrdila, da je prišel leta 1925. k njej Zemljič in da se je vlegel v njeno posteljo. Dejala je, da ga je moral sin s silo ven vreči. Obtoženi Zemljič je Lizo opozoril: »Liza, zakaj lažeš!«

Zagovornik dr. Komavli je prosil pred sednika, naj bi zaslišal ponovno priči Babiča in Krmeka, ker hočeta še nekaj povedati. Babič je tako točno, kakor je komisija ugotovila, opisal situacijo, ki je bila pred petnajstimi leti na Markucijevem dvorišču. Med hišo in drvarnico je bila visoka vrsta drv in mimo tega še velik kup lesa za sode. Pred hišo ob poti pa je bila približno dva metra visoka gosta živa meja. Nemogoče je bilo, da bi mogel kdo preko drv opazovati, kaj se je na Markucijeve dvorišču godilo.

Novi momenti, nove indicije.

Nato je predsednik zaslišal že priletne posestnika Valentina Šumana iz Bačkove. Šuman ima svojo hišo blizu Kurnikove domačije. Ko je stopil pred sodnika, je takoj sam izjavil, da bo govoril vse po pravici in je pri tem dvigal desnico.

Predsednik: »No, Šuman, kaj nam veste povedati o umoru?«

Šuman: »Kar vem in kar sem vedel, to sem že vse takrat takrat orožnikom povedal. Zemljičeva mi je pravila, da je opazila drugi dan po umoru na Kurnikovem dvorišču, ko ni bilo nikogar doma, krvavo ponjavo. Pa tudi to mi je povedala, da je nekaj dni pred umorom videla pri Kurnikovih nekega tujega gospoda. To je vse, kar vem. In ker sem to povedal orožnikom, me je Kurnik tožil in sem bil obsojen na 800 goldinarjev.«

Predsednik: »Ali vam je znano, da bi

bila kedaj služila pri Kurnikovih Ivanka Markucijeva?«

Šuman: »Z vso gotovostjo lahko potrdim, da ni pri Kurniku nikdar služila Ivanka Markucijeva, pa tudi mi ni ona nikdar pravila, čeprav imate vi to zapisano v svojih papirjih.«

Predsednik: »Kako mislite vi o Markucijevih?«

Šuman: »Vem in prepričan sem, da so Markucijevi pravični ljudje. Moj sin je dolga leta delal pri njih opeko, pa so mu vse pošteno plačali.«

Sledilo je zasliševanje priče posestnika Ivana Donka. Donko je bil namreč nekaj časa v zaporu skupno s pokojnim Vincencom Kurnikom.

Predsednik: »Z Vincencom Kurnikom sta bila zaprta v eni celici. Kaj vam je pravil?«

Donko: »Pravil je, da bo obešen zaradi nekega umora. Tudi je takrat izjavil, kar lahko potrdi neka priča, da ga ni sam, ampak da mu je pri tem pomagal njegov brat.«

Predsednik: »Kaj vam je še rekel?«

Donko: »Pravil je, da so ga zanesli v neki gozd.«

Predsednik: »Ali vam ni pripovedoval tudi o nekem ruskem oficirju?«

Donko: »Tudi o ruskem oficirju mi je pravil. Dejal je, da je imel pri sebi veliko denarja.«

Krvava plahta. Zasliševanje važne priče Marije Zemljičeve.

Marija Zemljičeva ni nič v sorodu z Miho Zemljičem. Stara je 75 let in je vdova. Ko je stopila pred sodnike, je sama priznala, da je bila v mladosti zaradi neke sitnosti kaznovana pred sodiščem. Na ves glas je izjavila sledeče: »Gospod sodnik, vse bom po resnici »gugala«, ker se zavedam, da bom morala umreti. Zemljičeva je oblečena v črno baržumasto obleko, na glavi pa ima svilen ruto. Napravila je vtis dobre in bogaboječe ženske.

Predsednik: »Vi stanujete blizu Kurnikovih. Kaj ste videli nekaj dni pred tistim umorom in drugi dan po umoru na Kurnikovem dvorišču?«

Zemljičeva: »Videla sem trikrat nekega tujega gospoda. Bil je star okrog trideset let in je stal, ko sem šla skozi dvorišče pred vežnimi vrati, drugič zopet pa sem ga videla ležati v sadonosniku. Starega Arnuša takrat nisem videla. Po umoru pa tudi tistega neznanega gospoda pri Kurnikovih ni bilo več. Kam je izginil ne vem. Ko sem pa šla drugi dan po tem, ko so našli v gozdu mrtvega skozi Kurnikovo dvorišče, sem opazila pred vratmi krvavo »plahto«. Postala sem in gledala. Hram je bil zaprt. Najbrže nikogar ni bilo doma. Ko sem pa šla nazaj, krvave plahte ni bilo več.«

Predsednik: »Kaj ste si mislili, zakaj je bila plahta krvava?«

Zemljičeva: »Misliha sem, da so imeli kolone.«

Predsednik: »Ali vam ni tudi Kurnikova žena nekaj pripovedovala?«

Zemljičeva: »Vprašala sem jo, kaj imajo za enega gospoda, pa mi ni hotela ničesar povedati.«

Predsednik: »Kako pa mislite o Markucijevih?«

Zemljičeva se je obrnila in si ogledala vse tri obtožence. Spoznala je oba Markucijeva, nato pa dejala, da ni o njih, pa tudi ne o Zemljiču nikdar nič slabega slišala.

Predsednik: »Ali ste poznali Vincenca Kurnika?«

Zemljičeva: »Dobro sem ga poznala. Ljudje so o njem mnogo govorili. Bil je na zelo slabem glasu.«

Dr. Komavli: »Ali vas ni nekoč nahnulil Kurnik in vam prepovedal hoditi skozi njegovo dvorišče?«

Zemljičeva: »Da. Rekel mi je, prokleta baba, tod ne boš več hodila.«

Državni pravdnik: »Zdi se, da hočete

valiti krivdo na mrtvega človeka. Nekaj podobnega je pravil tudi Šuman.«

Nato je stopil pred sodnike Šuman in ponovno naglasil, da je govoril resnico, ker pač nima od nobenega ničesar.

Hčerka brani svojega očeta.

Predsednik je zaslišal nato 26letno Rozino Kranerjevo, ki gospodari sedaj s svojim možem Antonom Kranerjem na Markucijevem posestvu. Pričanju se ni odpovedala. Povedala je vse, kar je vedela o dogodku, ki je spravljal v ječo njenega očeta Ivana Markucija. Takrat je bila stara 11 let. Dobro se je še spominjala, ker so še pozneje dolga leta o tem toliko govorili, da so domači peljali v Maribor svinje in sicer v noči od petka na soboto. Opisala je takratno situacijo njihovega dvorišča in zatrdila, da ni videla v kleti nikdar kakšnega mrtvega. Prav gotovo bi se ga bila prestrašila in bi ga imela še danes pred očmi. Pripovedovala je, da je njen oče Ivan boječ človek in da se zelo boji krvi. Če so imeli kolone ali kaj podobnega, so morali vedno poklicati soseda, da jim je klal.

Sledilo je zaslišanje priče 52letnega posestnika Petra Zemljiča. Zemljič se ni česar več ne spominja in je zanikal tudi vse to, kar je bil izpovedal pri glavni razpravi pred desetimi leti. O Lizi pa se je bal kaj povedati. Dejal je, da bi šla tožiti. Priča Ježovnik Matija je potrdil, da Gečka ni poznal, o Markucijevih pa se je izjavil, da so bili dobri »handlarji« in da bi bili kupili še psa. Vse so pa pošteno plačali.

Nato je bil zaslišan 58letni viničar France Koren, ki je v kritičnem času služil za hlapca pri Ivanu Markuciju. Koren je povedal vse, kar je vedel. Njegove izpovedbe so se točno ujemale z izjavami, ki jih je bil dal že pri prvem zasliševanju orožnikom.

Predsednik: »Kako je bilo, ko ste nakladali na voz prašiče in kedaj ste se peljali v Maribor?«

Koren: »Vem, da je bilo v noči na soboto. Prašiče smo naložili na voz na dvorišču. Pomagal mi jih je nalagati Babič. Zdi se mi, da nam je pri tem svetila gospodinja. Bila je temna noč, ko smo se peljali v Maribor. Gospodar je bil precej vinjen in sva mu morala pomagati z Babičem na voz. Gospodar je ležal v kočari, midva pa sva bila spredaj. V Mariboru smo prodali dva prašiča in kupili nekaj rdečega blaga.«

Predsednik: »Ali ste videli kakega tuca pred umorom pri Markucijevih, ki je bil oblečen v štajersko obleko?«

Koren: »K Markucijevim je prihajalo več ljudi. Prav gotovo pa bi se moral spomniti, če bi bil prišel k njim človek, oblečen tako, kakor pravite.«

Predsednik: »Kaj mislite o Markucijevih?«

Koren: »Dolga leta sem služil pri njih za hlapca in nisem nikdar nič kaj takega videl, da bi mogel dvomiti o njihovi poštenosti.«

Predsednik: »Mnoge priče pravijo, da je bil Ivan Markuci tak človek, ki ni mogel videti krvi in da ni nikdar zaklal nobenega živinčeta?«

Koren: »To je res! Kadar smo klali, smo morali vselej najeti človeka.«

Predsednik: »Kako pa je bilo s tisto krvavo sekirjo?«

Koren: »Se že spominjam. Klali smo bika. Meso smo vselej hranili v kleti. S sekirjo pa smo sekali meso. Zato je bila krvava.«

Dr. Komavli: »Ali vam je tisto noč pomagal nakladati prašiče tudi Jože Markuci?«

Koren: »Ne.«

Na vprašanje zagovornika dr. Komavlija je priča Koren opisal položaj, kakršen je bil pred petnajstimi leti na Markucijevem dvorišču. Tudi on je zatrdil, da je bil pred hišo med drvarnico velik kup drv in kup lesa za sode, preko katerega pač ni mogel nikdo opazo-

vati, kaj se godi na Markucijevem dvorišču. Korenova izjava ponovno izpodbija Gečkovo pričevanje.

Pomembne izjave Amalije Ljubčeve.

Kmečko dekle, Amalija Ljubčeva, je stara danes 38 let. Pri glavni razpravi pred desetimi leti je bila zelo važna priča. Takrat je pričala, da je nekega dne v kritičnem času delala na njivi pri Ivanu Markuciju in da je takrat prinesel južno delavkam Ivan Markuci ter se izrazil, da ima doma gospoda, ki šteje denar. Naročil naj bi bil delavkam, naj tega ne raztrobijjo naokrog.

Predsednik: »Kako je bilo takrat, ko ste s Šrolovo delale pri Markuciju na njivi? Kaj vam je Markuci rekel?«

Ljubčeva: »Tega ne morem potrditi, da bi nam bil kedaj Markuci izjavil, da ima doma človeka, ki šteje denar. Potrditi pa ne morem tega, kar imate zapisanega v vaših papirjih.«

Predsednik: »Pri porotni razpravi pa ste potrdili.«

Ljubčeva: »S Šrolovo sve okapale krompir pri Markucijevih. Tega se dobro spominjam. Vem, da nam je včasih prinesel južno Markuci, če gospodinja ni imela časa. V jeseni, ko smo našli mrtvega v gozdu, pa nisem delala pri Markucijevih. Krompir okapljemo pomladi. Bilo je torej pomladi, ko nam je Markuci prinesel južno.«

Ko je bil zaslišan Lizin sin 35letni Anton Kovačič, ki je pravkar odsedel štiri leta težke ječe v mariborski kaznilnici zaradi nekega uboja, ni povedal nič značilnega. Potrdil je samo materine in očetove izjave. Važna pa je bila ugotovitev senata, da sta Anton Kovačič in njegov oče, ki je bil Fišerjev gonjač, dvignila denar pri mesarju Welleju v Mariboru za živino v soboto in ne v ponedeljek pred kritičnim torkom, kakor sta oba doslej zatrjevala.

Nadalnje zaslišanje prič pa je zopet silno oslabilo vero Lizinega pričevanja. Neka priča je izjavila, da ji je pripovedovala pokojna Ljudmila Kavčičeva, ki se je obesila, da jo je Liza nekoč nagovarjala, pa tudi svojega lastnega sina, da je nagovarjala, naj gresta krivo pričati, ker lahko s tem nekaj zaslužita.

Soočenje Lize s pričo Ivanom Čizkom.

Čizek Ivan, 49letni posestnik, je bil resno osumljen umora neznanca, ki so ga našli v benediškem gozdu in je bil tudi zaradi tega dalj časa v preiskovalnem zaporu. Liza mu je dolgovala nekaj denarja. Ko jo je terjal, mu je zagrozila, naj molči, ker da se utegne z njim prav tako goditi, kakor z »Italjani«. Rekla je tudi, da je spravila Italijane za 100 Din v dosmrtno ječo. Tudi se je Liza nekoč napram Čizku izrazila, da gre rajši trikrat krivo pričati, kakor pa enkrat na »tabrh«.

Predsednik: »Kaj pravite na to?«

Liza: »Čizek laže!«

Državni tožilec: »Čizek, vi pričate proti Lizi iz golega sovraštva, ker ste bili v preiskovalnem zaporu.«

Dr. Komavli: »Čizek, povejte, zakaj so vas zaprli?«

Čizek: »Zaradi strupenega Lizinega jezika!«

Zanimivo je bilo prav tako zasliševanje priče 62letnega posestnika Ivana Berka. Potrdil je, da ga je Liza pred glavno porotno obravnavo nagovarjala, naj gre pričati, ker lahko nekaj zasluži. Ker je ni hotel ubogati, mu je pričela groziti. Še pred tem pa je Berko prodal Lizi kravo, za katero mu je plačala samo aro. Ko pa je pričel Lizo terjati, mu je zagrozila s tožbo, češ, da je hudo razžalil kralja. Berk se je ustrašil Lizine grožnje, ker je Lizo dobro poznal. Še do danes mu Liza ni plačala krave.

Predsednik: »Liza, kaj pa k temu pravite?«

Liza je mirno poslušala Berkove izjave in se ni oglasila. Priča 55letni Tomaž Goršič je potrdil, da mu je Liza nekoč rekla, da bo Markucijem že plačala dolg,

toča zapomniti si jo bodo do smrti. Zaslisi priči, Marija Uršičeva in Franca Kavčič sta izjavili, da je vsa Kovačičeva družina na zelo slabem glasu in da jih nikdo ne mara.

Človeška kri v potoku.

Važno je bilo zasliševanje priče 38-letne Veronike Železnikove. Ponovno je potrdila pred sodniki, da je šla v ponedeljek pred kritičnim torkom od Sv. Benedikta skozi Benediški gozd k Sv. Trem kraljem. Na gozdni poti je na kraju, kjer teče preko poti majhen potoček, podoben izvirku, opazila kri. Ko pa je šla prejšnji dan, v nedeljo, k Sv. Trojici krvavih sledov ni opazila. Tudi je Železnikova sledila kri nekaj korakov v gozd, ne da bi slutila, da leži v razdalji približno 100 korakov — mrtvec. Iz tega bi se dalo sklepati, da je bilo truplo prepeljano v Benediški gozd že v noči na ponedeljek in ne v noči na torek, kakor to pričuje kovač Štefan Geček. Nekatere zaslisi priče, med njimi tudi uradne osebe, so potrdile, da je Veronika zelo poštena ženska in da je njeno pričevanje popolnoma verodostojno. Tudi je priča Kristina Tomažičeva potrdila, da ji je Ivanka po obsodbi moža priznala, da ji je zelo žal, da je tako govorila zoper njega, čeprav bi se bila lahko odpovedala pričevanju. Pristavila je, da se je hudovala na njega zaradi tega, ker je pijančeval in zalezoval druge. Ugotovljeno je bilo prav tako po priči, da sta se Liza in Geček pred obravnavo točno dogovorila, kako bosta pričala.

Ko je Geček nekoč kvartal.

Zaslišanje priče Jožefa Peklarija je zelo oslabilo Gečkovo verodostojnost. Pekar, Geček in neki sosed so nekoč kvaritali v Badnjakovih gostilni v Ščavnici. Pri tej priliki se je zasukal pogovor tudi na umor in na Markucije. Takrat je Geček pred Peklarijem in drugimi pričami izjavil, da ne more trditi, da bi bili kritično noč nakladali Markucijevi truplo, marveč si je to samo mislil. Odločno je celo rekel, da je videl, kako so nakladali svine.

Predsednik: »Geček, kaj pravite?«
Geček: »Priča laže.«
Pekar se je potrkal na prsa rekoč: »Nisem še bil nikdar kaznovan in tudi danes govorim čisto resnico!«

Kurnik: jaz ne vem ničesar.

Predsednik je zaslišal nato 43letnega trgovca Franca Kurnika iz Bačkove. O njegovem bratu Vincencu je znano in po pričah potrjeno, da je na smrtni postelji prošil, naj pridejo k njemu orožniki, ker jim mora povedati neko skrivnost. Orožniki pa niso prišli in tako se je Kurnikov brat Vincenc preselil s skrivnostjo na drugi svet.

Predsednik: »Ljudje vas dolžijo, da se je izcimil umor v vaši hiši!«

Kurnik: »Jaz o tem ničesar ne vem!«
Predsednik: »Ko ste šli pogledat mrtveca v gozd, ste se baje izjavili, da je brat Vincenc zopet nekaj »naštimal«. Kaj ste s tem mislili?«

Kurnik: »Tega se ne spominjam. Jaz sem pri vsej zadevi popolnoma nedolžen in ničesar ne vem.«

Predsednik: »Priča Zemljč trdi, da je videla pri vaši hiši nekaj dni pred umorom nekega tujca, po umoru pa na dvorišču pred vratmi krvavo ponjavo.«

Kurnik: »Spominjam se, da je bil pred umorom pri nas urar Arnuš iz Ljutomer, neki Breac in še neki tretji Vinkov znanec.«

Predsednik: »Pred 10 leti pa ste pred sodiščem pričevali, da sta bila pred umorom pri vaši hiši samo dva. Čemu pa trdite danes, da je bil še neki Breac, o katerem takrat niste ničesar vedeli.«

Kurnik: »Jaz nisem imel z njimi ničesar opraviti in zato tudi ničesar ne vem. Res pa je, da moj brat Vincenc ni bil kaj pridna človek.«

Predsednik: »Kaj pravite o Lizi Kovačičevi?«

Kurnik: »Zaradi mene je Liza čisto poštena ženska.«

Priča Belec Simon je predsednikovo vprašanje, če je mogoče, da bi po gozdni poti v Benediškem gozdu vozili Markucijevi, izjavil, da je to popolnoma izključeno, ker je gozdna pot na Kurnikovi zemlji in je torej mogoče samo, da se je tam vozil kritične noči Kurnik. Zaslišana je bila tudi Kurnikova žena Marija, ki pa ni izpovedala nič kaj bistvenega. Potrdila je le, da ni bilo pri njihovi hiši

pred umorom nobenega mlajšega moškega.

Zaslišana zakonca Marija in Anton Vogrin, posestnika, sta zelo obtežljivo izpovedala za Lizo. Anton Vogrin je izjavil, da se je Liza silno rada tožarila in da je tudi njemu ob neki priliki zagrozila, da bo z njim tako napravila kakor je z Markucijevimi. Tudi njegovi ženi je nekoč zagrozila, da jo bo njen mož pomnil do smrti. Povsod je Liza delala zdražbo, kjer je le mogla.

Za Vogrinčevima je stopila pred senat Ana Markucijeva, žena obsojenega Ivana Markucija. Stara je 45 let in je krepka kmečka žena. Z Markucijem se je poročila leta 1910. Ker je bil Markucij zelo delaven, sta si tekom let nakupila precej zemlje. Tako, da je bilo njuno posestvo ob koncu vojne veliko 19 oralov. Markucij je bil na fronti. Njegovega brata Jožefa ni bilo doma, ker je bil kot italijanski državljani interniran. Z možem se v zakonu nista prepirala in sta se zelo dobro razumela. Ker so po vojni pričeli ljudje tihotapiti, se je tihotapstva z veliko vmeno lotil tudi njen mož.

Predsednik: Ali ste svetili tisto noč, ko so možje nakladali prašice na voz?«
Ana: »Dobro se spominjam tiste noči, saj zaradi nje nisem mogla spati več vse življenje. Svetila sem z navadno petrolejko. Delavec Babič in hlapec Koren sta nalagala prašice, moj mož pa je bil precej vinjen. Še danes se dobro spominjam, da sta možu pomagala na voz in da je bilo to v noči od petka na soboto, ker je bil drugi dan v Mariboru sejem.

Predsednik: »Ali sta bila tisti večer pri vas tudi Milha Zemljč in svak Jože?«
Ana: »Zemljč je bil in je odšel, ko so naložili prašice. Jožefa pa ni bilo, ker se z možem sploh nista razumela.«

Na vprašanje zagovornika dr. Komavlija, če je bilo mogoče opazovati preko kupa drv, kaj se godi na njihovem dvorišču je odločno izjavila, da je bilo to nemogoče, ker so bila drva na visoko naložena. Tudi je rasla na dvorišču velika in košata lipa.

Posestnica Helena Zadravčeva, ki ima svoje posestvo tik ob vojni poti, ki pelje skozi Benediški gozd, pa je ponovno potrdila, da je slišala neko noč v kritičnem času, kako se je naglo peljal mimo njene hiše Kurnik in da ga je žena klicala, naj jo počaka.

Slabo mnenje o Gečku.

Predsednik senata je med razpravo prečital Gečkove izjave, o vsem tem, kaj je videl in slišal kritično noč na Markucijevem dvorišču, ki mu jih je bil napisal 29-letni posestniški sin Anton Ježovnik. V izjavah je vse točno preračunano za dokaz krivde obtoženec. Pri sedanj razpravi je Geček odločno trdil, da mu je dogodek in vso zadevo po njegovem nareku napisal Ježovnik že pred 10 leti, to je pred glavno porotno razpravo. Napisati pa si je dal vso zadevo za to, ker so ga orožniki baje vedno nadlegovali. V tej zadevi pa je bil zaslišan tudi Anton Ježovnik.

Predsednik: »Kedaj je prišel Geček k vam in vas prosil, da mu napišete njegovo pričevanje? Ali je bilo to še pred porotno obravnavo?«

Ježovnik: »Pred porotno obravnavo Gečka sploh še poznal nisem. Dozdeva se mi, da je bil Geček pri meni lansko leto ali celo letošnjo zimo. Ne morem pa se točno spominjati.«

Predsednik: »No, Geček, kaj pravite. Še ni dolgo tega, ko ste trdili, da vam je Ježovnik spisal pričevanje že pred 10 leti?«

Geček je skomigaval z rameni in kričal z rokami ter nekaj nejasnega odgovarjal.

Predsednik: »Ježovnik, kako sodite o Gečku?«

Ježovnik: »Geček je dober kovač. Ljudje sicer ne vedo o njem nič kaj dobrega povedati. Vem, da je kradljivec. Sam mi je pravil, da se je moral že zagovarjati zaradi divjega lova in krivega pričevanja še pod madjarsko vladno v Murski Soboti. Rekel pa je, da je bil pomiloščen.«

Zasliševanje Ivankine Markucijeve.

Žena obsojenega Jožefa Markucija Ivanka je igrala v tem tragičnem procesu silno klavno vlogo. Pri porotni razpravi pa tudi pri drugih zasliševanjih je hudo pričala zoper lastnega moža. Iz uradnih spisov je razvidno, da sta šla k porotni razpravi skupno s Kurnikom. —

Pozneje je sicer obžalovala svoje dejanje, kar so potrdile tudi nekatere priče. Proti svojemu možu je pričala zato, ker je bila jezna nani. Imel je rad tudi druge ženske. Pila pa sta oba rada. Tega ni zanimala. Danes je Ivanka Markucijeva stara 39 let in živi sama brez otrok pri nekem posestniku. Pri sedanj razpravi pa tudi že pri prejšnjih zasliševanjih za obnovo procesa, je svoje pričevanje popolnoma spremenila. Nič več ni obremenjevala svojega moža Jožefa Markucija, ko je predsedal dosmrtno težko ječo v mariborski moški kaznilnici. Ko ji je nekoč pisal, ga je celo obiskala.

Predsednik: »Kdaj ste se poročili z Jožefom Markucijem. Ali sta imela kaj otrok?«

Ivanka: »Z Markucijem sem se poročila leta 1922. Z Jožefom nisem imela nič otrok. Jože je bil vдовec in je imel v prvem zakonu 1 otroka, o katerem pa ne vem kje živi.«

Predsednik: »Razložite nam, kaj vas je pripravilo do tega, da ste pri porotni razpravi pričali zoper svojega moža?«
Ivanka se je nekoliko časa lovila, nato pa odgovorila:

Bila sem popolnoma zmešana. Pa tudi zmotila sem se, ker nisem v kritičnem času služila pri Kurniku. Točno vem, da sem bila pri Kurniku leto in 7 mesecev ter da sem odšla od njega sredi l. 1921. Želi smo oves. Od Kurnika sem šla k Vršču in sta mi prav Vrščeva dva pripovedovala prva o mrtvecu, ki so ga našli v Benediškem gozdu.«

Predsednik: »Kakšen pa je bil Vincenc Kurnik, ki je umrl?«

Ivanka: »Ko sem služila pri njegovem bratu, je bil redkokodaj doma. Vedno se je klatil okrog in rad je kradel.«

Predsednik: »Kako pa sta se razumela z možem?«

Ivanka: »Jaz nisem bila dobra ženska, on pa tudi ne dober mož. Rad je pil, pa tudi jaz se nisem branila pijače.«

Predsednik: »Ali vam je kedaj pripovedoval kaj o umoru?«

Ivanka: »Nikdar ničesar.«

Predsednik: »Kako se vam je godilo, ko ste bili njegova žena?«

Ivanka: »Živela sva dobro. On je doblu zaslužil, nekoč je zaslužil 80.000 kron pri opeki.«

Predsednik: »Ali vam ni mož nekoč grozil, da vas bo spravil s sveta. Znano nam je, da vam je takrat rekel, da ne boste vi prva?«

Ivanka: »To mi je res rekel. Zdi se mi pa, da je bil pijan in da sem bila pijana tudi jaz.«

Predsednik: »Leta 1931. ste bili na obisku pri možu v mariborski kaznilnici. Kako je bilo takrat?«

Ivanka: »Dolgo sem morala čakati. Mož mi je pisal, naj pridem in prišla sem. Pri možu v celici je sedel dr. Komavli in nekaj pisal. Prišel me je spraševati. Bila sem tako zmešana, da danes ne vem, kaj sem mu pravila. Tudi ne vem, če sem se na tisti papir, na katerega je dr. Komavli pisal, tudi podpisala.«

Predsednik je nato prečital originalno izjavo, ki jo je dala Ivanka Markucijeva takrat v priči svojega moža in svojega svaka Ivana odetniku dr. Komavliju. V izjavi je namreč vse preklicala, kar je hudega izpovedala zoper svojega moža pri porotni razpravi in pri raznih zasliševanjih. Ko ji je predsednik predočil izjavo, je spoznala na njej svoj lastnorčni podpis.

Predsednik: »Ali si nista bila nekoč s Kurnikom hudo v laseh? Ali vam ni Kurnik nekaj grozil?«

Ivanka: »Govorila sem nekaj o njem. Ne spominjam se pa danes kaj in hotel

me je tožiti. Prav gotovo je bilo nekaj zaradi umora. Kurnik je namreč vsakega tožil, ki bi bil o njem razširil take govorice. Ko mi je zagrozil, sem bila vsa iz sebe in sem hotela izvršiti samomor. Skočila sem v mlako, pa so me potegnili ven.

Predsednik pokliče Kurnika: »Ali je res, da ste ji grozili?«

Kurnik: Sem. Vprašal pa sem jo tudi, kako more o me kaj takega govoriti?«

Predsednik: »Markucijeva ali se spominjate, kaj vam je rekel Kurnik, ko je tožil Zemljčovo zaradi razžaljenja časti.«

Ivanka: »Mogoče me je nagovarjal, naj ničesar ne pričam in naj ničesar ne povem. Vse je mogoče.«

Predsednik: »Kdo pa je šel z vami, ko ste šli k porotni razpravi. Ali ni bil Kurnik?«

Ivanka: »Se ne spominjam. Mogoče pa je.«

Dr. Komavli: »Kaj ste govorili takrat s Kurnikom?«

Vmes je posegel državni tožilec in o stro izjavil, da je bila prav Ivanka Markucijeva tista, ki je s svojim lažnim pričevanjem zakrivila, da je pričala l. 1933 orožniška oblast v Mariboru ponovno preiskovati vso zadevo zaradi umora in da so takrat prav zaradi nje zaprli 8 prič.«

Predsednik: »Kaj vam je pa Kurnik pravil, ko sta bila v lenarških zaporih?«

Ivanka: »Rekel mi je, naj tako govorim, da bomo čimprej prišli ven.«

Zasliševanje priče je bilo končano. Prečitalo so se nato izjave priče. Ana Šrolava je odločno zanimala, da bi bila kedaj obremenilnega govorila o Markucijevih, kakor tudi to, da bi bila kedajkoli besedico črhnila Lizi Kovačičevi, ki je sploh poznala ni. Zelo obtežljiva je bila za vse obtožence sicer izjava priče 67letnega posestnika Petra Tomažiča iz Bačkove. Toda že na prvi pogled so se zdele njegove izjave sodnemu senatu neverjetne. Tomažič je med drugim trdil, da mu je ob neki priliki, ko je bil v cerkvi, izjavil takratni kaplan Oblak, ki sedaj župnikuje pri Sv. Lovrencu na Pohorju, da je bila pri njem pri spovedi neka ženska, ki pa ji ni hotel dati odveze, ker mu ni marala povedati imena, kdo je morilec neznanega moškega, ki so ga našli pred 15 leti v Benediškem gozdu. Tudi je Peter Tomažič v svoji izjavi trdil, da mu je kaplan Oblak drugi dan povedal, da je ženska dobila odvezo in da bo v kratkem prišlo nekaj strašnega na svetlo. Tudi je priča Tomažič točno skalkuliral, kako so si Markucijevi in Zemljč razdelili denar, ki so ga odvzeli mrtvecu.

Dr. Komavli je nato izročil predsedniku pismo župnika Oblaka, v katerem odločno zanika, da bi bil kedajkoli o taki zadevi govoril s Petrom Tomažičem. Zlasti pa še, da bi bil kedaj govoril z njim o kaki spovedi. Nadalje so se prečitala izjave priče Ane Iskrove, Andreja Erjavca, Karla Feiertaga, Zemljča Tomaža, Josipa Turka, Antona Orgoljca, Ivana Baumana in Josipa Kustra. Vendar pa te izjave niso bile pomembne vse bine za proces.

Ker je odvetnik dr. Komavli predlagal, naj bi senat zaslišal še nekatere priče, med njimi igralca mariborskega Narodnega gledališča Maksa Furja, ki osebno zelo dobro pozna Petra Tomažiča, se je senat podal k posvetovanju, ki je trajalo 15 minut. Predsednik je nato razjasnil, da se vsi nadaljnji dokazni predlogi zavrnejo in da bo pričetek obtožiteljnega in zagovornega govora dopoldne ob 9. uri. Razprava je bila končana ob pol 18. uri.

Oproščeni

OPROŠČENJE V SENZACIONALNEM PROCESU: VISOKI SENAT SE NI MOGEL PREPRIČATI O KRIVDI MARKUCIJEV IN ZEMLJČA GLEDE ROPARKEGA UMORA NEZNANCA IN JE RA ZVELJAVIL RAZSODBO MARIBORSKEGA POROTNEGA SODIŠČA. OPROSTILNO RAZSODBO JE JAVNOST SPREJELA Z VELIKIM VESELJEM. RAZPRAVA JE TRAJALA 16. UR. ZASLIŠANIH JE BILO NAD 60 PRIČ, SAMIH STAREJŠIH LJUDI. OBA MARKUCIJEVA IN ZEMLJČ SE BODO ŠE DANES POSLOVILI OD KAZNILNICE, KJER SO PO NEDELJNEM SEDE LI 10 DOLGIH LET.

Razprava je trajala tudi drugi dan dopoldne in popoldne. Dopoldne so bile zaslišane še priče, ki niso prišle prvi dan na vrsto. Očividno je bilo, da se je predsednik senata okrožni sodnik g. dr. Lenart do skrajnosti poglobil v proces, ki je bil največji današnje dobe in ne poznajo podobnega anali našli sodišč. O procesu se bo razpisalo prav gotovo tudi svetovno časopisje. Predsednik dr. Lenart je z njemu prirojeno mirnostjo in vsestransko juridično natančnostjo zasliševal posamezne priče. Če so se pojavila le najmanjša protislovja, je takoj

odredil konfrontacijo med posameznimi odredil konfrontacijo med posameznimi čaj vsake posamezne priče in je sproti kontroliral mnenja uradnih organov in posameznikov. Na ta način je zbral dragoceno gradivo, ki je popolnoma omajalo verodostojnost vseh glavnih obremenilnih prič. S strokovnjaškim zanimanjem pa so sledili poteku razprave tudi prisodniki, okrožni sodniki gg: dr. Senior, dr. Lešnik, dr. Kovča in Kolšek. Državni tožilec g. dr. Hoinik je z veliko vneto zastopal obtožbo in branil svoje priče Gečka, Rolo, Lizo Kovačičevo in Vogrinca. Branitelj obtožencev odvetnik g. dr. Komavli pa je pri zaslišanju prič mirno in stvarno stavil vprašanja, ki so bila bistvene važnosti za kriterij in za nadaljnji potek razprave, popolnoma prepričan, da brani nedolžne ljudi, ki sedijo po krivem že skoro 10 let v mariborski moški kaznilnici.

Poglavje zase pa je bila številna poslušajoča publika. Med njo je bilo izredno mnogo domačinov. Včasih je grobno tišino v razpravni dvorani presunil grenek jok Zemljičevih nedolžnih otrok in bolesten vzdih Markucijevih sorodnikov. Vsa publika je z izredno velikim zanimanjem sledila poteku razprave do konca. Priči Geček in Rola sta z Lizo ostali nekam popolnoma osamljeni, med ostalimi 60 pričami, ki niso vedele o obtožbah povedati nič kaj slabega. Prav gotovo še pri nobeni razpravi ni poslušajoče občinstvo tako sočustvovalo z obtoženci kakor v sedanjem procesu, ki je pokazal in dokazal, da oba Markucija in Zemljič niso krivi nasilne smrti neznanca, ki so ga našli pred 15 leti v Benediškem gozdu.

Markucijevi in Zemljič niso — kdo je potem morilec?

Takoj po umoru so ljudje sumili najprej nekega Vincenca Kurnika, brata Fr. Kurnika iz Bačkove. Tudi pri sedanjih razpravi so tekom zaslišanja nekatere verodostojne priče potrdile, da je bil Vincenc Kurnik slab človek, ki bi bil zmožen takega zločina. Njegov lastni brat je pri zaslišanju izpovedal, da ni bil Vincenc kaj prida človek. Bil je že večkrat kaznovan. Delal ni rad in je živel na tuj račun. Delati pa ni hotel zato, ker je bil grbav. Ko je bil pri bratu, so prihajali k njemu razni ljudje, ki jih ni nikdo poznal. Tudi so ljudje govorili, da je v kritičnem času neznanokam izginil. To dejstvo se je celo ugotovilo po pričah pri porotni razpravi. Prav tako je bilo o njem znano, da je bil pederast. Ker pa je ljudska govorica spravljala v zvezo z umorom tudi brata Franca Kurnika, si je ta iskal za taka sumničena vselej za doščena pri sodišču. Krvava ponjava, ki jo je videla drugi dan po umoru na Kurnikovem dvorišču neka priča, še ni bila dokaz, da bi se bil zločin izvršil pri Kurnikovih.

Nadalje je bilo po pričah ugotovljeno,

da sta se v kritičnem času potepala okrog Kurnikove hiše dva moška. Enega so ljudje poznali. Bil je nek stari urar Arnu iz Ljutomera, dočim je bil drugi tujec srednjih let, ki ga ni nihče poznal. Pri sedanjih razpravi pa je France Kurnik, ki je bil zaslišan kot priča, trdil, da se spominja, da je hodil v kritičnem času okrog njegove hiše neki Preac, ki je bil skupaj v zaporu z bratom Vincencem. Pri porotni razpravi tega Kurnik ni vedel povedati. Tudi so ljudje govorili, da je bil umorjenec neki ruski častnik, ki je imel pri sebi precej denarja. Leta 1930. pa je Vincenc Kurnik umrl. Po njegovi smrti so se širile govorice, da si je na smrtni postelji zaželel orožnikov, katerim je hotel razkriti neke tajnosti. Umrl je in nikdo ne ve, kja jim je hotel tik pred svojo smrtjo povedati. Po izpovedbah številnih verodostojnih prič Markuciji in Zemljič takega zločina niso bili zmožni. Kdo je potem morilec neznanca? To je skrivnost ki ne bo najbrže nikdar pojasnjena, kakor tudi ne, kdo je bil mrtvec, ki ga je našla Ješovnikova Lizika pred 15 leti v gozdu.

Veliko zanimanje za razsodbo.

Za razsodbo v senzacionalnem Markucijevem procesu, ki se je bila razglasila danes dopoldne, je bilo izredno zanimanje. Dvorana je bila nabito polna občinstva, med katerim je bilo mnogo domačinov obtožencev, ki so vztrajali vse tri dni pri razpravi. Veliko zanimanje je bilo za govore državnega tožilca in branitelja zlasti med mariborskimi juristi. Točno ob 9. uri je vstopil visoki sodni zbor. Takoj nato je povzel besedo državni tožilec g. dr. Franc Hoinik. Uvo doma je najprej opisal potek žalostne tragedije, ki se vleče že od februarja l. 1921. Po govoru drž. pravdnika je sledil temeljit govor zagovornika dr. Komavlija, ki je trajal 1 uro, 20 minut. — Sodni zbor se je podal nato k posvetovanju, ki je trajalo 20 minut.

Razsodba.

V razpravni dvorani popolna tišina. Sliši se ihtenje. Navzočega občinstva se je polastila velika nestrpnost in nervoznost. Obtoženec Zemljič ni mogel prikriti solz. Zemljičevi otroci ihtijo na ves glas. Veličasten trenutek je bil, ko so se pojavili pred mizo sodniki. Predsednik dr. Lenart je razglasil občinstvu naslednjo razsodbo: Sodni zbor se ni mogel prepričati o krivdi obtožencev, ker ni bila podana popolna sigurnost za njihovo krivdo. Zato je razveljavil sodbo porotnega sodišča in oprostil vse tri obtožence.

Nadalje je objasnili vzroke oprostitve, ko pa je glasno dejal obtožencem: »Oproščeni ste«, je nastal v dvorani velik aplavz. Predsednik je takoj naročil dvorano izprazniti.

Najlepši nevenljivi spomin v intenciji našega Velikega blagopokojnega kralja bi bila: »Otloška bolnica kralja Aleksandra Ujedinitelja«.

Dr. D.

Grajski kino!

Samo še dva dni

Ljubavne pustolovine Benvenuta Cellinija

Krasen film o največjem šarlatanu prejšnjega stoletja. — Pripravlja se: **REVOLTA V ZOO**, vefilm v nemškem jeziku.

Jubilantu dr. Urbaczeku. Nocoj ob 21. krene sprevod gasilcev z bakljami po Glavnem trgu, Gosposki ulici do slavljenečevga stanovanja v Slovenski ulici, kjer se bosta slavljenca na čast odsvirali dve podoknici, nakar se poda k slavljenču deputacija, da mu čestita. Nato krene sprevod po Slovenski, Grajskem trgu in Vetrinski ulici ter preko Glavnega trga v Gasilski dom nazaj.

Putnikovo 10dnevno družabno potovanje v Nemčijo. Za kompenzacijsko potovanje v München, Nürnberg in Bavarske Alpe (Garmich-Partenkirchen itd.) vlada izredno zanimanje. Celokupni stroški znašajo iz Jesenice do Jesenice v II. razredu Din 2.885.— in v III. razredu Din 2.450.— za osebo. V ceni je vračunana odlična prehrana, prvovrstni hoteli, vse avtobusne vožnje, vstopnine itd. — Davčna potrdila niso potrebna. Za osebne potrebe se lahko dobijo registermarke po zelo znižani ceni (potni list se mora predložiti vsaj 4 dni prej). Vse informacije prijave, registermarke itd. pi Putniku v Mariboru, tel. 21-22, Celje tel. 119 in Rogaška Slatina tel. 1.

Ob. priliki petnajstletnice koroškega plebiscita se bo vršil dne 1. septembra 1935 na Poljani pri Prevaljah velik narodni tabor, katerega spored bo naslednji: Dopoldne: ob 9.30: Prihod na Poljano; ob 9.45: Blagoslovitev spominskega knežjega kamna. Govori; ob 10.15: Sv. maša ob spominskem kamnu. Popoldne: ob 13.30: Uprizoritev slavnostne igre Franceta Brenka: »Poslednje ustoličenje« s sodelovanjem 250 igralcev. Pri 2., 3. in 4. točki sodelujejo tudi pevski zbori in mežiška rudniška godba, slavnostni prizori pa bodo filmani. Radi velikega pomena te slavnosti je pričakovati ogromne udeležbe. Tega dne se bodo lahko prvi uporabljale weckend-karte, ki veljajo za dopotovanje od sobote ob 12. ure do nedelje ob 24. uri, za povratek pa od sobote ob 20. uri do ponedeljka ob 12. uri. Najugodnejša zveza bi bila odhod iz Maribora v nedeljo ob 5.44 prihod v Prevalje ob 7.55 za povratek pa odhod iz Prevalj ob 18.30, prihod v Maribor ob 20.30. Vozna cena za tja in nazaj 24 Din. Vse nadaljnje informacije pri Putniku, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

95letnico obhaja jutri višji sanit. svetnik dr. Josip Urbaczek, markantni naš meščan in pobornik mariborskega gasilstva. Rojen 23. avgusta v Brnu je vstopil leta 1872 v tuk. gasilstvo, ustanovil leta 1908 reševalno postajo in postal radi odličnega dela in plemenitega značaja častni član. Mnogo odlikovanj ga časti, med temi tudi red sv. Save. Mariborsko gasilstvo ga bo od ob rojstnem dnevu krepko počastilo. Ljudomilemu idealistu pa častita tudi vsa javnost z lepo željo, da so mu poznojesenski dnevi prijazni, kakor je bilo prijazno njegovo delo.

Pik muhe vzrok smrti. V Voseku pri Sv. Marijeti ob Pesnici je pred dnevi 10 letna Jožefa Kroisova na domačem

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.
12. dan žrebanja 5. razreda, XXX. kola, dne 21. avgusta so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 100.000	20897							
Din 40.000	69086							
Din 20.000	81025							
Din 10.000	31157	48333	76316	79674				
Din 8000	1977	7256	11713	12170	23557			
33472	39018	50896	61611	74633	82624	94586		
Din 6000	3253	21082	29511	33464	36158			
47701	48724	50804	55395	57659	73623	85995		
95621								
Din 5000	344	1524	6184	7106	11071	13406		
14426	31511	32674	38941	41086	42400	47617		
50494	52161	59915	60056	60693	62812	74037		
75557	76295	88768						

Din	3000	10717	11911	13400	15804	18793
19689	25240	28567	29649	29867	32385	37550
37690	45511	46177	46871	47440	52856	57054
63040	64763	66836	70655	71926	76134	87816
Din	2000	2639	2761	4369	10727	14164
25315	26363	34973	38254	40590	45422	54558
55916	64892	74472	74522	75877	76023	80141
86652	88439	93930	94383	96108		

BANČNA POSLOVALNICA BEZJAK,
Maribor, Gosposka ulica 25.

travniku pasla živino. Pri tem je nekoliko zaspala in ko se je vzbudila je začutila v desnem kolenu bolečino. Noga ji je vidno otekla tako, da je morala ležati na posteljo, kjer je včeraj umrla zaradi zastupljenja krvi. Domnevajo, da jo je pičila kaka strupena muha ali kača.

Požari brez konca. V Braunšvajgu pri Račah je zgorelo posestniku Antonu Kacijanu gospodarsko poslopje vredno okrog 10.000 Din. Kako je ogenj nastal, se ne ve, sumijo pa, da je bil podtaknjen.

Grob pri grobu. V častitljivi starosti 84 let je umrl v Novi vasi v Bolfenkovi 16 g. Matija Pinter. Žalujočim iskreno sožalje!

Če se sod kotali po strmih bregu. — Hlapec Jožef Gostin od Sv. Marijete ob Pesnici je bil včeraj zaposlen pri popraviljanju sodov. Nenadoma pa se je sod skotalil po strmih bregu ter potegnil hlapca za seboj. Pri tem je dobil Gostin tako hude notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Vzrok — slab dimnik. V baraki D v Dajnkovi ulici je včeraj ob 13. nastal požar, ki je zanelil že streho. Na kraj požara so prišli naši gasilci, ki so ogenj lokalizirali, tako da škoda ni velika. Požar je nastal zaradi slabega dimnika.

Računi brez krčmarja. Prevaljski orožniki so ogradili mariborskemu državnemu tožilstvu tri delavce, ki so ukradli iz rudniškega dvorišča v Prevaljah 1690 kg starega železa. Železo so ponoči naložili na voz ter hoteli prepeljati v Muto. Orožniki pa so za te nakane pravočasno izvedli ter zaplenili voz z železom, predno so še prišli v Muto. Pri zaslišanju so delavci izpovedali, da so tudi drugi tovariši odpeljali staro železo, ter prodajali različnim kupcem. Mislili pa so, da to lahko store, ker železo že leta in leta leži po dvorišču.

Rdeči petelin uničuje. V Spodnjih Hočah je zgorelo posestniku Josipu Vidoviču gospodarsko poslopje ter streha stanovanjske hiše. Požar je nastal v hlevu. Razen sena in gospodarskega orodja sta zgorela tudi dva kmečka voza. Škoda, ki jo trpi posestnik, se ceni na okrog 30.000 Din.

Fakirski kruh. V Maribor je prispel Nurd Kulejmanović iz Zavidovičev v Bosni, ki bo pri nas pokazal različne fakirske umetnosti. Kakor čujemo, je Kulejmanović že marsikaj pokazal. Tako se je pustil že nekajkrat pokopati, vleče se na žareči premozi, si prebada telo itd. Fakirske umetnosti se je baie naučil v Sudanu, kjer je živel dolga leta.

Mariborske novice

Oddelek za bolne dojenčke

NAJ-BI SE PRETVORIL V OTROŠKO BOLNIŠNICO. — REŠITEV RAPIDNO PROPADAJOČIH TROJČKOV V NOvem ODDELKU.

Od javnosti skoro neopaženo — v res »intimnem« krogu, saj bi nedežence lahko sešel skoro na prstih ene roke — se je otvoril v nedeljo dopoldan v »Domu za zdravstveno zaščito dece« v Mariboru oddelek za bolne dojenčke. Velik je v primeru z drugimi boleznimi odstotek dojenčkov, ki umre v najnežnejši mladosti na obolenju prebavi. Pri takih težkih obolenjih ne pomagajo veliko navodila in zdravlila na domu. To se more uspešno zdraviti samo od strokovnjaka na oddelku za bolne dojenčke. Bodočnost bo brezdvomno kmalu pokazala, kako potreben je bil ta oddelek.

Gotovo samo iz skromnosti se je doslej v poročilih zamolčalo, da je prevzela poleg vodstva »Doma za zaščito dece«, v katerem je tudi ambulanca za bolne otroke do šestih let in pa posvetovalnica za matere zdravih dojenčkov, tudi vodstvo novega oddelka za bolne dojenčke naša priznana strokovnjakinja za otroške bolezni gospa Dr. Vali Valjavčeva. V zatišju brez znanja in zanimanja zunanjega sveta vrši ta samaritanka kot čehelica manjvino svoje težko in odgovorno delo.

Takoj po otvoritvi so se preselili na novi oddelek trojčki Rudeži iz Kamnice, tahtajoči vsak po okroglo 1600 gramov, mesto 3000, v skoro brezupnem stanju. Že po kratkem času pa se je po skrbnem strokovnem negovanju ustavilo rapidno propadanje trojčkov, stanje se vidno boljša in negovančki bodo predvidoma popolnoma ozdraveli in se normalno razvijali. To je frapanten uspeh smotrenega negovanja in zdravljenja, ki bi zbudil povsod drugod in pod drugimi okolnostimi občudovanje in senzacijo.

»Zakon narave je tak, da 'z malega rase veliko!« Spoznavanje trpljenja bolnih dojenčkov, katero se poraja iz socialne ne bede najubožnejših slojev, mora končno prodreti v srce vsakega dobrega človeka, kar bo imelo za posledico, da bo iz tega malega oddelka za bolne dojenčke zrasla — velika otroška bolnica. Take žrtve je dolžan doprinesiti samemu sebi na oltar vsak narod, kjer je potrebno. Saj zavisi od zdravega naraščaja v veliki meri bodočnost in dobrobit tudi našega naroda. In zdrav naraščaj bomo imeli, če bomo negovali in ščitili dojenčke v najnežnejši dobi.

Ptujske novice

Smrtna kosa. Po dolgi mučni bolezni je umrla stara šele 28 let Marijeta Klemenc, modistinja v Ptuj. Blag ji spomin.

Vojaški obvezniki, pristojni v mestno občino Ptuj, ki še iz katerega koli vzroka niso prejeli vojaške knjižice, se pozivajo, da se brezpogojno najkasneje do 25. septembra t. l. prijavijo pri mestnem vojaškem uradu.

Nezgode. Jožef Krepek, dninar v Vurbergu, 46 let star, je padel v jarek tako nesrečno, da si je nalomil več reber in dobil tudi nevarne poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico. — V isti zavod so spravili 18letnega pastirja iz Cirkovcev. Zbodel se je na trn in rano zanemaril, radi česar je nastalo zastupljenje. Njegovo stanje je nevarno.

Kino. V soboto 24. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 25. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja ruski zvočni film »Pastir Kosja«.

Sprejem v državno pletarsko šolo v Ptuj. Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptuj ima namen izvežbati praktično in teoretsko v pletarstvu in vrbogojstvu učence obojega spola in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni učni dobi do zaslužka, ako ne bi mogli pletarstva izvrševati kot domače obrti na svojih domovih. Vpisovanje traja do 1. septembra t. l. in se lahko izvrši ustmeno ali pisмено. Prijava, kolekovana z Din 5.—, mora vsebovati krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo kot dokaz o dovršenih najmanj 6 razredih osnovne šole, izjavo starišev ali varuha, s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali gojenca, in potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. — Pouk se prične dne 5. sept. 1935.

Sokolske vesti

K sokolskemu nastopu v Limbuša

V nedeljo, dne 18. t. m. je nastop Sokolskega društva Limbuš, pri katerem sta sodelovali društvi Ruše in Sv. Lovrenc na Pohorju, pokazal, da je tudi Limbuš močna sokolska trdnjava. Vredna lastnega doma, ki je baš v gradnji.

Povorka s konjenico in vojaštvom (232) je bila lepa, a ni prišla do izraza z ozirom na mali kraj. Ob stiku je nagovoril navzoče starosta brat Turnšek. Nastop je obsegal 11 točk. Deca (33) je nastopila s primernimi vajami skladno. Igre ob koncu so bile zabavne in dobro izbrane. Ženski naraščaj (16) je izvajal zvezne vaje skladno, v kritju in poravnano. Bil je to najboljša točka vsega sporeda. Članstvo banovinskega nasada (15) je izvajalo svoje vaje premalo sigurno in konec je bil nejasen. Prav dober je bil izmenski tek članov (10). Vajam moškega naraščaja je manjkala skladnost in gibli so bili preveč površni (19). Vojska 32. art. polka je nastopila skladno, točno in odsekano. Članske proste vaje (21) so bile izvedene dobro, le kritje in ravnanje je bilo šibko. Tudi število je premajhno. Potrebna je večja disciplina in večji čut dolžnosti. Razvrstitev je bila slaba. Telovadišče zahteva po-

stavitev v širino. Posebna točka naraščaja je za naraščaj pretežka in število (8) je za javni nastop premajhno. To je točka za akademijo. Orodna telovadba je pokazala ponovno, da se orodje v naših edinicah zanemarija. Videli smo nekaj lepo izvedenih prvin, a ne baš mnogo. Nastopile so vrste: Maribor-matica z br. Primožičem na drogu, Studenci na krogih, Ruše—Sv. Lovrenc na bradli in vrsta moškega naraščaja na mizi. Triglavska koračnica, ki so jo izvajali člani in članice iz Limbuša (28), je zahtevala mnogo truda in dela, a je bila preveč enolična in brez vezave. Lep je bil sestop.

Organizacija je bila dobra in točke so sledile hitro druga drugi, da ni bilo zastankov. Grajati je le neenotnost krogov. Prodajanje pijač med vrstami je neumestno in moti gledalce. Sodelovala je godba iz Peka.

Nastop, ki je zahteval mnogo dela, je vodil načelnik br. Zeilhofer. Delo naj se v domu, ki bo skoro dograjen, poglobi in vežba tudi orodje, ker smo pogrešali na orodju članstvo Limbuša. — Zdravo! Z. Z.

S taborišča naših skavtov

Žirovnica (560 m) je prijetno letovišče, eno uro od Bleda, pol ure od Vrbe, rojstnega kraja dr. Franceta Prešerna, pol ure od Vintgarja, ob vznožju Stola, s krasnim razgledom na Jelovico z Babjim zobom, Blejski grad in na veličasten Triglav, Riovino in Škrlatic v panorami Julijskih alp. Na idilični Gojščici, slabe pol ure od vasi, kjer je bil leta 1797. rojen slavnj jezikoslovec Matija Čop, znani mentor in prijatelj Prešernov, so si ob krasnem jezeru hidroelektrične centrale postavili svoj tabor mariborski skavti. Približno 40 jih je bilo, sami fantje od fare, močni, zagoreli vsi od prvega do zadnjega, od najmlajšega (8 let) do vodje (28 let), vsi vedno dobre volje, pojoč nasmejanih lic, veseli svojega lepšega življenja v prosti naravi. Če bi vedel, da imajo tako lepo, bi jih ne posetil šele ob koncu, marveč bi se pustil povabiti kar za ves mesec! Spijo »na mehki slamici«, ne sicer »v topli štalici«, ampak v 20 šotorih, ki jim tvorijo center veliki tee-pee (ti-pi); kuhajo si sami, pa kako! Posebno nekateri starejši taborniki znajo že skoraj tako, da se bodo njihove žene upravičeno bale, če jim bodo stikali in »šnofali« po kuhinji. Izbrani jedilni list imajo, seveda ne majonez ali pohanih piščet, pač pa zdravo, tečno domačo hrano, večinoma zelenjavo, si skuhaajo na zidanem štedilniku (z dimnikom), sami si menažo pripravijo in tudi pospravijo jo, kot bi mignil, saj je v svežem planinskem zraku po vztrajnem delu (sekanje drv, kopanje jam, pionirske vežbe itd.), tukanju za žogo, plavanju — kar betoniran bazen imajo — že itak veliki apetit doraščajočih dečkov še precej večji. Pa se jim pozna, da dobro menaža! Najmanjši se je zredil za več ko 3 kg, neki 14letnik je pridobil kar 3 in 1/2 kg, no, njihov vodja pri svojih 85 kg tudi ne izgleda ravno slabo. . . . Le trije so shušali, pa ne več kakor za pol do tričetrt kilograma. Toda mnogim se po izpremembi zraka in hrane poznala šele po taboru, tedaj pa skavtske matere, kuhajte trojne porcije za svoje sinove!

Zabave imajo ti fantje vedno dovolj. Če jim ene zmanjka, si poiščejo drugo. Pa tudi njihov stegovodja skrbi za to, da jim ni dolgčas. Žirovniški tabor je namreč hkrati tudi predpriprava za veliki zvezni tabor, ki bo letos septembra na Topčideru pri Beogradu, kjer bo razvite zvezne zastave, ki ji kumuje Nj. Vel. kralj Peter II. vrhovni pokrovitelj Saveza skauta kraljevine Jugoslavije. Tam bo istočasno tudi revija jugoslovenskega skavtstva in Mariborčani nikakor nočejo zaostati za drugimi. Tudi na beo-

grajski tabor jih pojde precej, menda okrog 30, seveda stoji pri marsikom v ozadiju še finančni minister. »Fantje bi prav radi šli, mamice bi že rade dale, pa dnarcev nimajo. . . .« Že za tabor, ki je stal za 31 dni z vožnjo vred od Maribora do Žirovnice (preko 200 km) in nazaj le Din 270.— za člana, baje niso mogli vsi plačati vsega naenkrat. Tudi pri tej mladini ima kriza veliko besedo! Toda navzlic krizi so bili s taborom vsi prav zadovoljni, nihče se ni pritožil, za mal denar so veliko doživeli, videli mnogo novega; obležli vse bližnje vrhove, na Stol so šli, na Zelenico in Begunjsko, tudi na Golico, Triglav, Vogel, Črno prst itd. so se povzpeli, do Vrbe, Valvazorjeve kočice, Vintgarja, Bleda in Ribnega pri Bledu, kjer so taborili ljubljanci. Nekateri so se prav radi pobahali, da so videli našega mladega kralja v čolnu, v avtu ali na izletu.

Polni novih vtisov so se pred nekaj dnevi vrnili iz Žirovnice, da se pripravijo za težko delo, ki jih čaka v novem študijskem letu. Mnogim je sedaj zelo, zelo dolgčas po tabornem življenju. — pa ni nič čudnega: živeli so kot ena, velika, složna, dobra družina. Čeko jim je bil kot oče, Toma s svojo kuhinjo kot mati in Doktor Jod, stari skavt, vneto trdi, da je bil ta tabor med njegovimi petnajstimi »nakolosalnejši«. — u-

Razne vesti

Na državni meščanski šoli v Slovenski Bistrici bo vpisovanje v dne 2. in 3. septembra. Prijaviti se morajo tudi oni učenci, ki so se že junija prijavili. Popravni izpiti bodo 30. in 31. avgusta. — Podrobnosti na oglasni tabli.

40.000 litrov morske vode v Ljubljani. Ljubljanski velesejem je danes pripeljal iz Sušaka v Ljubljano 40.000 l morske vode, katero potrebuje za napolnitev ogromnih akvarijev, ki bodo razstavljeni v okvirju Jadranske razstave. Akvariji segajo 27 m v dolžino in se nahajajo v temnem prostoru. Razsvetljeni so od zgoraj, tako, da zadobi gledalec čaroben vtis iz življenja morskega življenja. Mor sko vodo filtrirajo posebne filtracijske naprave napolnjene z ogljem in peskom, sesalke povzročajo neprestano cirkulacijo morske vode, kateri se dovaja komprimiran zrak. Naprava, ki je zelo draga, bi dobro služila stalnemu morskemu akvariju. V akvariju bodo živele svoje skrivnostno življenje razne aktinije, morski črvi, morske miši, polži, školjke, sipi, hobotnice, morske zvezde, korale, raki, ribe in kornjače. Tako velike razstave morskih živali, kot jo bomo imeli v Ljubljani nima cela srednja Evropa. i.

Gospodarsko življenje

Ukrepi za pospeševanje sadnega izvoza

Predstavniki zveze izvoznikarjev so obiskali te dni finančnega ministra in mu sporočili zahteve izvoznikov, zlasti glede izvoza našega sadja. Ena prvih zahtev je, da odda »Prizad« del dohodka od izvoza sadja na razpolago trgovinskemu ministru za podeljevanje premij sušilec sliv. Tako bi se okrepil interes za sušenje sliv in povečal izvoz, zmanjšala pa proizvodnja in poraba češpelj za žganje, ki ostaja večinoma v državi. — Vsekakor je treba s finčno pomočjo dvigniti pridelovanje izvoznega sadja. Ta pomoč naj bodo shrambe, denarne nagrade, davčne olajšave. Za nagrade bi zadoščalo letno 300 do 500.000 dinarjev, toda pomoč je potrebna takoj. Prizad je nabral v lanskem letu od preferenciala pri izvozu sliv v Italijo vsoto nad 2 in pol milijona dinarjev, od sadijarstva, katerega naj jo tudi vrne, in sicer naj se ta vsota nakaže Centralni komisiji za sadje pri trgovinskem ministru. Nadalje so zastopniki združenja razložili ministru zahteve inozemstva glede pakovanja. Nekateri banske uprave so že uvedle nadzor. Mnogi inozemski trgovci so že dospeli v našo državo radi nakupovanja sadja. Naše blago je zelo zdravo in se obeta dobra prodaja. Iz bivše mariborske oblasti je te dni šlo preko meje 20 vagonov jabolč.

Službeni list banske uprave dravske banovine z dne 17. t. m. objavlja: Navo-

dilo za sestavo predloga državnega proračuna za leto 1936/37, uredbo o izpremembi § 77. gasilskega zakona, objave občinskih davščin in razne druge objave iz Službenih Novin.

Stanje naših kliringov. Dne 14. avgusta je znašal saldo našega kliringa z Nemčijo 309 milijonov dinarjev, ob poslednjem izplačilu na avizo št. 5723 z datumom 8. 11. Saldo kliringa z Italijo izkazuje 92.4 milijona dinarjev in je bil izplačan zadnji račun z datumom 3. VI. V kliringu z Bolgarijo smo aktivni za Din 333.000. V kliringu z Nemčijo je torej razmah 6 mesecev, z Italijo 41 dni.

Avstrija je povečala kontingent grozdja iz Jugoslavije letos za 25 vagonov, ki ga dunajska kmetijska zbornica razdeli mestnim veletrgovcem.

Češkoslovaško predivo se zopet močneje uvaža v Jugoslavijo, ker se je cena češkoslovaškega bombaža prediva po razpadu kartela znatno znižala na Din 19.35, dočim velja italijansko predivo, ki je doslej vladalo na našem trgu, še vedno 23.40 dinarjev franko Beograd.

Jugoslovensko-poljska kompenzacijska trgovina. Promet poljske družbe za kompenzacijsko trgovino je znašal v prvih sedmih mesecih leta 1935 na izvozu 38.6 milijon, zlotov, na uvozu pa 21.45 milijon, zlotov. Jugoslavija je v poljskem kompenzacijskem uvozu in izvozu na tretjem mestu, in sicer smo izvozili v Poljsko blago za 2.56 milijonov zlotov, uvozili pa smo iz Poljske blaga za 4.56 milijonov zlotov.

V kraljevstvu žene

Velika žena, ki je osvojila srce Riharda Wagnerja

JIVLIENSKA POT CO SIME WAGNERJEVE.

Najlepša biografija, ki se je pojavila v zadnjem času na svetovnem književnem trgu, je ona o Cosimi Wagnerjevi, ki jo je napisala italijanska pesnica Lilliane Scalero; S svojim finim okusom, in pesniško fantazijo je L. Scalerojeva krasno in prepričevalno opisala žensko bitje.

Ona prikazuje čudežno zmes elementov, v katerih sredini je Cosima, ki je sad ljubezni in zakona lepe grofice Agoult in zmogov tega mladega Madjara Liszta. Praded Cosime, verni pristaš Ludvika XVI., je umrl pod gilotino, a nje gova žena, prababica Cosime iz ugledne protestantske, nemške družine je herojsko nosila težko usodo. Kri vseh teh ljudi se je pretakala po žilah Cosime, ki je dolgo časa bila v središču vsega kulturnega sveta.

Prva postaja na potu do slave je bila za Cosime — Pariz, kjer je bila vzgojena v duhu Lamartine Julesa Simona, Renana, Sainte-Beuveja. Vsa njena okolica se je potrudila, da v čim večji meri obogati mlado dušo. V izbrani družbi je spoznala tudi Richarda Wagnerja. Ko je Wagner odpotoval v Berlin, se je zopet srečala z njim ter prisostvovala vprizoritvi njegove najnovejše opere. — Wagner je bil takrat velik prijatelj njegovega očeta in njegov najboljši zaščitnik. V Berlinu je živela Cosima v hiši matere znamenitega Bülowa, ki je postal njen učitelj. Z njim se je borila za ideje Riharda Wagnerja in ko je bila stara 20 let, se je omožila z Hansom Bülowom. Njen zakon je bil izpolnjen z literarnimi in muzikalnimi študijami. Ona se je upoznala s komponiranjem, da tako čim več pridobi v muziciranju. Pisala je tekste za opere, prevode iz francoskega v nemški jezik in obratno. Dopisovala je vsem evropskim časnikom ter postala sotrudnica »Revue germanique«. Cosima dela neumorno, v intenzivnem delu išče olajšave, ker njen zakon z Bülowom postaja vse težje. Po sedmih letih iskanja sreče — se oba zakonca ločita in je vsa kriv do prostovoljno prevzel Bülow.

Ko je kralj Ludovik II. pozval R. Wagnerja v Monakovo, je prav za prav pričelo pravo življenje za Cosimo. Tudi Bülow je bil pozvan in sicer pred ločitvijo. Tako sta oba dnevno srečala veli-

kega umetnika ter videla, kako se bori za ustvarjanje svojih idej, ki so bile regeneracija umetnosti.

Cosima osvaja Wagnerjevo srce.

Že je bil Wagner pri letih, že se je javila težka srčna bolezen, vedno večji je krog njegovih nasprotnikov in Cosima je šele spoznala svojo pravo pot. Ona čuti, da je ta pot njena življenska usoda in sigurno je, da nobena druga žena ne bi tako dovršeno rešila te naloge.

Wagner je moral zapustiti Monakovo in z njim gre tudi Cosima, ki živi vse. On je poiskal samotno zavetišče za sebe in ljubljeno ženo ob Vierwaldstätter jezeru in ko je dobila Cosima dekret o ločitvi zakona, se je preselila s svojimi otroci k Wagnerju. V malem kraju, obkroženem z visokimi jablanami, je dočkal Wagner najsrečnejši dan v svojem življenju; rodil se je prvi sin, katerega je dolgo in vroče želel. Ko je zonet šel Wagner iz samote v svet in ustanovil Bayreuth, je imel v Cosimi najboljšo in najvdanejšo sotrudnico.

Čuvarica vzvišene dedščine.

Vendar je morala Cosima sama izvršiti največjo misijo, in sicer po smrti svojega moža. Globoko žalujoča nad izgubo najdražjega bitja je zbirala vse sile ter prevzela težko nalogo — voditi muzikalno življenje v Bayreuthu. Njena izbrana in konstruktivna priroda je tukaj prišla popolnoma do izraza. Naiznamenitejši dirigenti in pevci iščejo pri njej svetlo, ker je poznala vse partiture svojega velikega moža. Kaj bi nastalo iz Wagnerjevih del, da ne bi bilo njene sigurne roke? Stiriindvajset let je bila Cosima na čelu znamenitega Bayreutha, a leta 1907. je predala vse delo v roke svojega sina Siegfrieda. Nekega dne spomladi 1930. je končala svoje življenje, ki je bilo bogato izpolnjeno, v vili Wahnfried. 93letna Cosima Wagnerjeva, zvesta čuvarica prepele, težke dedščine vzvišene umetnosti.

V vsako slovensko hišo »Večernik!«

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Dvigniva ga!«
 Prijela sta ga in prenesla na divan. Roke in noge so mu mrtvo omahnile navzdol.
 »Pokličite ženske! Vode... vode...«
 Zunaj je zavreščalo. Vso Silanovino je spreletel elektrizirajoči val nemira. Vse delo se je ustavilo. Ljudje so hrumeče drli skupaj.
 »Pojdite po zdravnika! Brž, takoj!« je zakričal Ervin.
 Šofer je planil na dvorišče, skočil v avto in odbrzel v trg.
 »Kaj je?« ja zaklical Silan skozi okno prvega nadstropja, ko je opazil dirindaj.
 »Adolf Rogan se je onesvestil.«
 »Umira...«
 »Kap...«
 Po dvorišču je znova završalo.
 Silan je zdirjal po stopnicah v pritličje in v pisarno. Ko je zagledal na divanu negibnega Rogana in ob njem obupnega sina, je za hip obstal kakor k tlom prikovan. Tu, pred njim, je ležala posinjela kepa tistega, ki je uničil njegovo kraljestvo, tistega, ki mu je nameril za stara leta cesto in beraško palico, tistega, ki je hotel do konca ugonobiti Silanov rod, da bi še bolj povečal svoje od-

vseh strani nagrabljeno bogastvo... V globini Josipa Silana se je prebudilo nekaj kakor zmagoslavje po veliki zmagi. Toda le za hip, potem se je oglašil v njem človek, ki v trenutkih velikih stvari pozabi na prestano. Stopil je bližje in pomagal Ervinu obujati onesveščenega, a vse niuno in vseh ostalih delo je bilo zaman. Brezčutna kepa nabrekli meša se ni več genila.

Tedaj se je na dvorišču znova oglašil šum avtomobilskega motorja in hip nato je vstopil dr. Danilo Frangež. Silan se mu je molče umeknil in mu napravil pot do divana. Zdravnik se je zagrebel vase, stisnil je zobe, da bi premagal čustva, ki so ga prevzela ob prisiljenem novem prihodu v Silanovo hišo in pogledu na Josipa Silana, Ervina in Adolfa Rogana. Vsi ti ljudje, s katerimi je bilo tako tesno povezano njegovo življenje zadnjih dni, so bili tu, le nje, Side, je zaman iskal njegov pogled. In bilo mu je skoraj ljubše tako. Kako bi mogel opraviti mirno svojo neizprosno zdravniško dolžnost ob njeni prisotnosti? Po vsem tistem...

Sklonil se je k Adolfu Roganu. Prišlunil srcu, pretipal žilo in zmajal z

glavo. V sobi je vladala grobna tišina. Vsi so čakali, kaj poreče. Naposled se je dvignil; bil je smrtno blede.

»Kaj je, gospod doktor?« je preplašeno vprašal Ervin.

»Srčna kap. Zaradi prevelikega razburjenja...!«

»In?«

»Je konec...«

»Konec? Mrtev?« je kričnil Ervin.

»Ni pomoči. Tolaži naj vas, da bi se bilo to zgodilo prej ali slej v vsakem primeru.«

Ervin je zaihtel kakor otrok. Padel je na kolena k mrtvemu očetu, se ga oklenil in naslonil razgreto čelo na njegova prsa. Vse tisto, kar je bilo prej med njima, je zginilo ob smrti človeka, ki mu je bil vendarle oče in ga je vezalo nanj nešteto vezi dolgih štiri in tridesetih let.

»Kaj naj storimo?« je tarnaje vprašal knjigovodja in presekal mučni molk, v katerega se je oglašalo le Ervinovo obupno ihtenje.

»Telefonirajte nemudoma Evgenu Roganu!« je ukazal Silan. »Truplo se bo menda prepeljalo v Maribor, ali kam? Vprašajte.«

Potem je stopil k Ervinu, ga prijel za ramo in dejal:

»Usoda je hotela tako. Spremeniti se ne da. Vse solze so zaman. Pustite, da se truplo uredi!«

»Oče!« je kričnil sin. »Odpusti mi! Nisem hotel tako. Moj Bog, to je strašno, strašno...«

Vstal je in se opotekel na stol. Navzočni so se spogledali. Ista misel je spreletela glave vseh. Doumeli so. Zdravnik si je umil roke in se poslovil.

»Odpeljite me domov!« je naročil šoferju.

Zunaj se je ozrl v okno in iskal — Sida. Ni je videl, ona je pa videla njega. Stala je skrita za zaveso v svoji sobi in trepetala. Samo ona je — poleg Ervina Rogana — vedela natanko, kaj se je zgodilo. Samo ona se je zavedala, da je padel Adolf Rogan kot prva žrtev tistega, kar naj bi izoblikovalo njeno bodočo usodo, v katero se je sama silila, a obenem trepetala pred njo.

Ko je zagledala Danila, je postala ta zavest še bolj razločna in tako konkretna, da bi jo bila lahko otipala. V njej je bila utelešena njena prva, resnična ljubezen in mladost sama. Tista mladost, ki je vsa cvetela, dehtela in pela kakor mesec majnik, ko so se bile prvič njele njune oči v dolg, nepozabljen pogled, ki je toliko obetal in toliko mamil. In kljub vsemu, kar se je bilo tiste dni zgodilo, je Sida četudi nehoti čutila, da bi mogla iti za zdravnikom dosti lažje tudi ako je ne bi ljubil in bi ji samo lagal, kakor za do najgloblji globlin ji vdanim Ervinom Raganom. Toda med njo in Danilom je bila zdaj še višja ločilna stena.

Debele in drabne po vsem svetu

Doživljaji dveh Hrvatov v Abesiniji

KAKO STA PRED 35 LETI POSTALA BRATA SELJANA IZ KARLOVCA ABESINSKA DOSTOJANSTVENIKA.

Ob zanimanju, ki ga vzbuja abesinsko-italijanski spor tudi pri nas, bo gotovo zanimiva zgodba, kako sta dva Hrvata, Mirko in Stevo Seljan iz Karlovca, prišla v Abesinijo pred dolgimi 35. leti. Mirko Seljan je moral zaradi neke disciplinske prekršitve zapustiti zadnji letnik kadetnice v Karlovcu in se napotiti v svet, kjer se je preživljal kot risar in tehnični uradnik. Tako je prispel tudi v Petrograd, kjer se je seznanil s težnjami tedanje ruske vlade, ki je hotela širiti pravoslavje celo v Abesinijo. Nagovoril je svojega brata Steva, ki je končal pravkar vojaško službo v avstrijski mornarici, da kreneta v Etiopijo.

Leta 1899. sta odšla peš proti Trstu in se spotoma preživljala kot potujoča pevca in godca. V Trstu so ju sprejeli Slovenci in Hrvati in jima zbrali toliko denarja, da sta se mogla odpeljati z ladjo v Aleksandrijo v Egiptu. Na priporočila Tržačanov, so se tudi Slovenci in Hrvati v Aleksandriji ter v Kahiri zavezeli za mlada Seljana, obiskovali njuna predavanja ter ju podprli, da sta pričela potovati dalje po dolini reke Nila proti Sudanu, odkoder sta hotela v Abesinijo. Vlada Angleža lorda Kitchnerja pa Seljanoma potovanje v Abesinijo ni dovolila, ker je bila tedaj Anglija s temnopoltim afriškim cesarstvom v sporu zaradi protektorata, ki bi ga bila nad njim rada dosegla. Seljana sta se morala zaradi tega vrniti v Aleksandrijo, odkoder sta odšla in Port Said in v Ismailo, kjer sta med tamkajšnjimi Hrvati spet zaslužila toliko, da sta mogla z ladjo v Aden, od tam pa v vzhodno Afriko. Kot potujoča pevca in godca sta prišla v Džibuti in hotela v Adis Abebo. Ker pa je bila v Somaliji takrat vstaja domačinov proti Francozom, ki so pričeli graditi znano železnico, zopet nista mogla v Abesinijo. Francozi ju niso pustili dalje, ker nista mogla nabaviti 50 kamel in najeti dovolj spremljevalcev. Tak je bil namreč predpis, ker je francoska kolonialna oblast prevzemala sama odgovornost za varnost vsakega Evropeca, ki je potoval tedaj v Abesinijo.

Ko sta Seljana uvidela, da tudi po tej poti ne prideta do svojega cilja, sta odšla v angleško Somalijo, kjer sta pa morala pri guvernerju podpisati reverz, da angleški vladi ne bo treba plačati nikake odškodnine, ako na svoji poti po-

gineta. Guverner jima je dal celo dve kameli, tri Abesince in nekega Arabca kot spremstvo. Oba sta bila oborožena s karabinkami in zadostnim streljivom. Ta ko sta v desetih dneh premagala 430 km in dospela v mesto Harar v Abesiniji, prestolnico cesarjevega sorodnika kralja Rasa Makonena. Tu sta oba zbolela za mrzlico, k sreči pa sta našla tam francoskega zdravnika, ki ju je naglo ozdravil. Polkovnik francoske misije jima je dal tudi mnogo nasvetov in priporočilo za cesarja Menelika II. Iz Hararja so tudi brzojavno obvestili Adis Abebo, da prihajata dva tujca, ki sta se izdajala za Rusa, ki so od vseh Evropejcev bili pri cesarju Meneliku najbolj v milosti, ker je abesinska krščanska cerkev v mnogočem zelo sorodna pravoslavni. Mirko je znal dobro ruski in se je izdajal z bratom za Rusa, zlasti še zaradi tega, ker Hrvatov v Abesiniji nihče ni poznal.

Cesar Menelik je dal Seljanom takoj dovoljenje, da smeta ostati v Abesiniji. Cesar ju je lepo sprejel in poslušal njuno petje in godbo. Po francoskem tolmaču je izvedel, da se kot bivša vojaka razumeta na vojaške stvari in moderno orožje, zato ju je sprejel kot instruktorja neke 300 mož broječe čete abesinske vojske in imenoval za častnika cesarske abesinske telesne straže. V Adis Abebi sta se Seljana seznanila tudi z ruskim grofom Leontijevom, ki je bil upravitelj neke abesinske pokrajine blizu Rudolfovega jezera. Mirko Seljan je spremljal grofa v njegovo pokrajino, in ko je odšel ta v Pariz po poslih zaradi gradnje železnice iz Džibutija v Adis Abebo, je cesar izročil upravo pokrajine Mirku Seljanu. Z Mirkom je bil tudi brat Stevan, s katerim sta odkrila na jugu mnoge dotlej še neznane kraje. Za slonovo kost in zlato, ki sta ga Seljana pošiljala cesarju, sta dobila bogato nagrado in Mirko je bil poleg tega še odlikovan z najvišjim abesinskim odlikovanjem, t. j. s svilenim srajco in dragocenim ščitom, za dobro upravo pokrajine je pa dobil še Salamonov red.

Novo raziskane kraje je Mirko opisal in napravil o njih tudi zemljevid. Svoje potopise in opise je objavil v raznih hrvatskih in nemških listih. Pripravljal je tudi veliko hrvatsko knjigo o svojih doživljajih, a delo ni izšlo, ker ga je preizatekla tragična smrt. Seljana sta se

kmalu prilagodila abesinskim razmeram in se naučila jezika. Cesar ju je hotel pridržati stalno v Abesiniji, ponujal jima je abesinsko državljanstvo in poroko s svojimi sorodnicami. Toda Seljana sta hotela nazaj v domovino. Cesar ju je zaradi tega, da si nerad, odpustil iz službe, ju odlikoval z Etiopsko zvezdo in jima podelil naslov vicomte de Turcane; po pokrajini, ki sta jo raziskala in ustanovila v njej tudi novo glavno mesto, ki je dobilo po njima ime Seljanville in ki ga najdemo še danes na zemljevidih Abesinije.

Seljana sta se takoj vrnili v domovino, kjer je Mirko pričel priobčevati v hrvatskih in nemških listih svoje doživljaje v Abesiniji. Večji del svoje zbirke, rede in diplome sta poklonila brata zagrebškemu etnografskemu muzeju, ki jih še danes hrani. O vsem tem sta tudi predavala. Pozneje je Mirko predaval še na Dunaju, v Berlinu, Rimu, Bruslju in Parizu. Tedaj se je pripravljal na novo potovanje z bratom v Kongo, kjer je bil na raziskovanju že Hrvat Lerman. Prav tako je mislil tudi na potovanje s Svedom Hedinom in Rusom Prževalskim po Tibetu v vzhodni Aziji. Ker pa ni našel potrebnega denarja, je moral načrte opustiti. Odšel pa je vendarle v Brazilijo v Južni Ameriki, kjer sta ostala z bratom nekaj let in napisala več potopisov in opisov v raznih jezikih. Zadnje Mirkovo potovanje je bilo v Peruju, kjer je hotel najti prometno zvezo med nekim prito-

kom Amazone in Atlantskim oceanom preko peruanskih gor s Tihim oceanom. V pragozdovih pa so ga indijanski ljudje leta 1913. ubili, dočim se je njegov brat Stevan, ki je ostal zadaj, rešil. Sedaj je Stevo Seljan v Braziliji kot farmar in se namerava v doglednem času vrniti v domovino.

Zamrznil v najhujši vročini.

Budimpeštanski listi pišejo, da je v Baji te dni umrl sluga Franc Hamar v zelo žalostnih razmerah. Ni mogel zdržati velike vročine, ki je vladala zadnje dni in se šel hladiti v ledenico. Ker ga naslednji dan ni bilo, so ga iskali in ga naposled našli zmriženega v ledenici. Res čudna smrt v tako vročih poletnih dneh.

Ve kaj bo.

Do pričetka predstave je samo še četrt ure. K blagajni prihi gospod in zahteva zameno vstopnic: »Ti sedeži so preveč zadaj. Ali bi ne mogel dobiti sedežev bolj spredaj?«
 »To žal ni mogoče«, se opravičuje blagajnik. »Vstopnice so že razprodane. To da, če hočete potrpeti do konca dejanja, boste lahko sedeli, kjer boste hoteli.«

K podeželskem kinematografu.

»Zdaj sem se nagnila močno na stran. Ali vam pero na mojem klobuku ne zakriva preveč razgleda?«
 »Ne, ker sem ga pravkar odrezal.«

Sobo odda

ODDAM LEPO MEBLIRANO SOBO

eni osebi, event. vzamem tudi na stanovanje in zajurek sošolca k sinu gimnazijcu VII. razreda. Ogled dnevno od 10.—13. in od 16.—18. ure. Ruška cesta 7-I, stopnice desno, vrata 7. 3603

OPREMLJENO

ali prazno sobo oddam. Koroška cesta 27. 3599

ČISTO, SOLČNO SOBO

popolnoma separirano, takoj oddam. Maribor, Koroščeva ul. 6-II, vrata 9. 3566

Sobo išče

SOLIDEN GOSPOD

išče zračno, čisto sobo s so-uporabo kopalnice, najraje v severozahodnem delu mesta. Ponudbe na upravo pod šifro »Mirno stanovanje«. 3602

UČITELJICA

išče 2 prazni, solčni sobi v bližini parka. Ponudbe pod »Mirno« na upravo »Večernika«. 3596

Službo išče

DEKLE

ki zna nekoliko kuhati in opravljati vsa hišna dela. Išče službo v Mariboru. Mikša Marica, St. Jan. na D. polju. 3597

Kupim

KUPIM VLOŽNO KNJIŽICO

»Prve hrvatske srednjeevropske plačam 70%. Naslov v unia-vi. 3598

Spomnite se CMD

Edini slovenski dnevnik na ozemlju bivše mariborske oblasti je »Večernik«.

Ze to priprosto dejstvo nalaga našemu mestu in vsemu slovenskemu Podravju očito nalogo poskrbeti za to, da bo mogoče uspešno vršiti svoje nacionalno poslanstvo. To pa bo mogoče le tedaj, ako »Večernik« izpopolni tudi svoje oglaševanje, zlasti male oglaševanje, ki so neverjetno poceni. Sedaj žal pogrešamo stotine Slovencev, trgovcev, obrtnikov, posestnikov, zasebnikov itd., ki bi, ko kaj prodajajo, kupujejo ali iščejo, morali oglaševati v »Večerniku« malih oglaših. »Večernik« deluje za Vas, delajte Vi zanj!